

İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN ETKİLİ İLETİŞİMİ İLE OKUL İKLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yrd.Doç.Dr.Sait Taş

Süleyman Demirel üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Etkili okul, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor, sosyal ve estetik gelişimlerinin en uygun biçimde desteklendiği, optimum bir öğrenme çevresinin yaratıldığı okul olarak tanımlanabilir. Etkili okullar, öğrencilerinin başarısı için uygun fiziksel ortamları, öğretim araç-gereçlerini ve okulun tüm kaynaklarını etkili şekilde kullanırlar. Etkili okul araştırmaları, okul yöneticilerinin öğretim liderliği rollerinin, okulun etkililiğinde kritik bir öneme sahip olduğunu göstermiştir. Araştırma da, ilköğretim okulu müdürlerinin etkili iletişimi ile okul iklimi arasındaki ilişki öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre ortaya konulmuştur. Araştırma Isparta ilindeki İlköğretim okulları ve Antalya, Isparta ve Burdur ilindeki özel ilköğretim okullarındaki öğretmen ve öğrenci görüşleri ile sınırlandırılmıştır. Veri toplama aracı olarak Halawah (2005) yönetici iletişim anketi ve CASE (Comprehensive Assesment of School Environment) okul iklimi anketi kullanılmıştır. Okul iklimi anketi, öğrenci ve öğretmenlere, yönetici iletişim anketi öğretmenlere uygulanmıştır. Özel ve devlet ilköğretim okullarındaki okul ikliminin belirlenmesi ile ilgili öğrenci görüşleri arasındaki fark t testi ile analiz edilmiştir. Araştırma da, devlet ilköğretim okullarındaki okul ikliminde, öğrenci davranışları, güvenlik ve temizlikle ilgili farklılıklar bulunmuştur. Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin iletişimi özel ve devlet ilköğretim okullarında ($X=3,90$) olumlu, cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında bayan öğretmenlerin müdürlerinin iletişimini ($X=3.20$) kısmen yeterli bulmaktadırlar. Araştırma sonucunda ilköğretim okulu müdürlerinin iletişim becerisi arttıkça okul ikliminin olumlulaşacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelime: Etkili okul, okul iklimi, yönetici iletişimi

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL CLIMATE AND EFFECTIVE COMMUNICATION OF THE HEADS OF PRIMARY SCHOOLS

The effective school is defined as a school which optimally supports the cognitive, sensual, psychomotor, social and esthetic development of students and creates the optimum learning media. Effective schools effectively use suitable media, teaching equipments and all of the

school source for students' success. Effective school researches are showed that the teaching leadership of school heads has a critical importance in school's effectiveness. In this research, the relationship between school climate and the effective communication of primary school heads according to teachers' and students' opinions is presented. The research is limited to students' and teachers' opinions at public primary schools in Isparta and at private primary schools in Antalya, Isparta and Burdur. As data collecting tool, the school ambience and manager communication questionnaire, which is developed by Halawah (2005) and CASE is used. The school climate questionnaire is applied to students and teachers, the manager communication questionnaire is applied to teachers. The difference between public and private primary schools' students' opinions about school ambience is analysed by t test. In this research, there are differences about students' acts, security and cleaning in school ambience of public schools. According to teachers' opinions, heads' communication at public and private primary schools is positive, according to gender comparison, female heads' communication is partially sufficient. In the result of research, the increase of heads' communication ability makes school ambience more positive is deduced.

Key words: Effective school, School climate, Manager communication

GİRİŞ

Okul İklimi

Okullar fiziki oluşum olarak birbirine benzer ancak her okul, sosyal bir oluşum olarak kendine özgüdür (Şişman ve Turan,2004). Bir okulu diğer okullardan farklı kılan, Okul iklimini, okulu betimleyen, onu diğer okullardan farklı kılan, ayırt eden, öğretmen ve öğrencilerin davranışlarını etkileyen ve süreklilik gösteren nitelikler, öğretmen ve öğrenciler tarafından hissedilen duygu olarak ifade edilmektedir.(Aydın,1986:108). Okulların kişiliğini tanımlamak için farklı kavramlar kullanılmasına rağmen son yıllarda en çok kullanılan kavramların başında örgüt iklimi ya da okul iklimi kavramı gelmektedir(Çelik,2000; Şişman ve Turan, 2004). Okul iklimi, okul çevresinin nispeten kalıcı özellikleri olup okul üyelerinin düşünce ve davranışlarını etkiler. Aynı zamanda iklim, okulda özellikle yönetici, öğretmen ve öğrencilerin ortak davranış ve algıları üzerine kurulmuştur (Özdemir, 2002: 40). Diğer bir tanıma göre okul iklimi, öğretmenlerin genel iş çevresine ilişkin algılarını kapsayan, okul üyelerin davranışlarını etkileyen ve okulu diğer okullardan ayırt eden iç özellikler bütünüdür. Okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etkenler vardır. Bunlardan en önemlisi yöneticinin tutumu, davranışları ve nitelikleridir. Çünkü yöneticiler kişiler arası etkileşimin niteliğini

değiştirebilecek konuma sahiptir. Okul yöneticisi öğretmenlerin, öğrencilerin ve yardımcı personelin duyguları, coşkuları ve davranışları üzerinde önemli etkiye sahiptir. Nelson, yönetici davranışlarının, okul ikliminin oluşmasında önemli etkileri olduğunu açık iklimin algılandığı okullarda, yöneticilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde daha dikkatli olduklarını ve olumlu iklimi sürdürmek için çaba harcadıklarını ortaya koymuştur (Topçu, 1998).

Bursalıoğlu (2000), okulda olumlu iklim oluşturmak için yöneticiden beklenen davranışları beş yeterlilik alanında toplamıştır. Bunlar;

- a.Okulun amaçları ile öğretmen, öğrenci ve yardımcı personelin gereksinimleri arasında denge kurabilme,
- b.Ödül ve ceza sistemini, verimliliği ve morali yükseltecek biçimde kullanabilme,
- c.Yetkiden önce etki yollarını deneyebilme,
- d.Öğretmen, öğrenci ve yardımcı personelin emek ve bağlılığına karşılık örgütün güvenlik ve koruma olanaklarını sağlayabilme,
- e.Ortak kararların uygulanmasına örnek olabilmelidir.

Okul yöneticisinin öğretmenlerin güven ve desteğini almadan yasal yetkisini kullanarak etkili yönetimi gerçekleştirmesi mümkün değildir. Yöneticinin yasal yetkileri çerçevesinde bulunan ödül ve cezayı kullanma biçimi, öğretmenlere karşı tarafsız ve eşit davranışı, görev ile öğretmenlerin bireysel sorunları arasında bir denge kurabilmesi onların güven ve bağlılığını kazanmasında önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin güven ve desteğini alan okul yöneticisinin oluşturduğu iklim, olumlu bir iklimdir. Yönetici, güveni samimi ilişkilerle geliştirebilir. Bu samimi ilişkiler öğretmen-öğrenci, yönetici-öğretmen ve yönetici-öğrenci arasında bireysel ilişkileri içerir. Okul toplumunun üyeleri arasında oluşturulan duygusal bağlılık okulda karşılıklı güven ortamının oluşturulmasına katkı sağlar. Öğretmenleri ile iyi ilişkiler geliştiremeyen, genelde yasal yetkisini kullanan, öğretmenlerin bireysel gereksinimlerini görmezden gelen ve öğretmenlere eşit davranmayan okul yöneticisinden olumlu bir okul iklimi oluşturması beklenemez(Karip,2004: 25; Şişman ve Turan, 2004:143).

Okul iklimi, öğretmenlerin genel iş çevresine ilişkin algılarını kapsayan geniş bir kavramdır. Okul iklimi, formal ve informal örgüt, katılanların kişilik yapıları ve örgütsel liderlik üzerinde etkide bulunmaktadır. Okulun örgütsel iklimi, üyelerin davranışlarını etkileyen ve bir okulu diğer okuldan ayırt eden iç özellikler bütünüdür. Okul iklimi hemen hemen okulun bir kişiliği olarak görülebilir (Hoy ve Miskel, 1991'den aktaran Çelik, 2002, s.43). Okul gibi örgütlerde

insan ilişkilerinin önemi daha da artmaktadır. Öğrenci ve öğretmenlerin davranışlarında etkili olan okul iklimi aynı zamanda öğrenci ve öğretmen davranışlarını etkilemektedir. Okul olumlu bir iklim için, kişiler arası ilişkileri çoğaltmalı, dikkatle planlamalı, yanlış ve olumsuz niyetlerin önlenmesi için açık bir iklim yapılandırılmalıdır (Özdemir, 2000, s.131).

Okul İkliminin Boyutları:

Okul ikliminin boyutları öğrenci öğretmen ilişkisi, güvenlik, öğrenci grupları, rehberlik, öğrenci ilişkileri, yönetim yapısı ve öğrenci etkinlikleri alanları ile sınırlandırılarak ele alınacaktır.

1- Öğretmen- Öğrenci İlişkisi

Her okulun kendine özgü bir iklimi olduğu gibi okullardaki her sınıfında kendine özgü bir havası vardır. Bir sınıfın iklimi o sınıftaki öğrencilerin özellikleri, öğretmen tutum ve davranışları, öğrenci ile öğretmen arasındaki ilişkiler ve de öğretmen ve öğrencinin sınıf çevresi ile olan ilişkilerinden oluşur. Öğretmen sınıf iklimini etkileyen en önemli etkenlerdendir (Sağlam, 2006). Öğrenciler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda öğretmenleri ve arkadaşları ile geçirmektedir. Dolayısı ile öğretmen-öğrenci ilişkisinin diğer ilişki türlerine göre eğitimin niteliği ve öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha büyük bir etki yarattığı bilinen bir gerçektir. Öğrenciler ve öğretmenler kurdukları ilişkinin niteliğine göre birbirlerini iyi ya da kötü olarak tanımlayabilirler. Aslında iyi ve kötü öğretmen olmadığı gibi iyi ve kötü öğrenci de yoktur. İyi ve kötü ile belirtilmek istenen öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkinin niteliğidir (Çınkır,2004).Öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim arttıkça sınıfta ki iklimde olumlu hale gelecektir.

2- Güvenlik

Okul güvenliği, öğrencinin ya da diğer okul personelinin okula gitmek amacıyla evinden ayrılması anından başlayarak tekrar evine gelinceye kadar geçen tüm aşamaları içerir (Işık, 2004). Bir okulun, birçok öğrencisiyle beraber güvenliğinin sağlanması önemli bir konudur. Öğrencilerin sağlığı ve iyiliği öğrenme sürecinde etkilidir. Maslow'un hiyerarşi teorisine göre yiyecek ve su gibi temel ihtiyaçlar birinci sıradayken, güvenlik ve güvende olma hissi hemen arkasında ikinci sırada yer almaktadır (Hoy ve Miskel, 2005, s.24).Okul yöneticileri okun güvenliği ile ilgili sorumluluklarının farkında olup bu konuda kendilerini geliştirdiler.

3- Öğrenci Grupları

Gruplaşma, güvenli okul oluşumun önündeki temel engelleyici unsurlardan birini oluşturmaktadır. Bazı problemlili öğrencilerin kendi aralarında oluşturdukları gruplaşmalar,

okul ortamlarında şiddetin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Her hangi bir gruba mensup olanlar Özellikle öğrencilerden; haraç alma, öğrencilere uyuşturucu satma, öğretmenlere ve okul yöneticilerine saldırma, zorbalık yapma, bireyleri tehdit etme gibi davranışlar gerçekleştirebilmektedirler. Gruplaşmaların sonucunda ortaya çıkan şiddet, okul iklimi üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışlar oluşturmaktadır(bkz. Furlong ve Morrison, 2002, s. 25'den akt. Kızmaz, 2006, s.48). Okul yönetimi okulda ki grupluları görmezden gelmemeli veya yok etmeye çalışmamalı onların her toplum içerisinde oluşacağını bilerek yararlanmasını bilmelidir.

4- Rehberlik

Okul içinde öğrencilerin çalışmalarına, onların meslek seçimlerini, eğitim Programlarını uygun ve anlamlı bir şekilde planlamalarına, sosyal ve kişisel problemleri için tatmin edici çözümler bulmasına yardım etme süreci rehberlik olarak tanımlanabilir (Tan 1992). "Rehberlik bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanınması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan Sistematik ve profesyonel yardım sürecidir" (Kepçeoğlu, 1986, s.6) ilköğretimin son döneminde rehberlik hizmetlerinin önemi ve gerekçesi bu yaşlardaki öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarına ve bu ihtiyaçları karşılamada okul yönetiminden beklenen İşleve dayanır. Bilindiği gibi gençlik dönemi oldukça değişken, kontrolü zor, ön kestirimi güç bir dönemdir. Lise yılları daha çok ergenlik dönemi kapsamında düşünülebilir. Çocuğun kişisel, eğitsel ve mesleki gelişimi açısından ilköğretim döneminde rehberlik hizmetlerinin yeterli ve kapsamlı olarak sürdürülmesi gerekmektedir. Bu hizmetlerin yürütülmesinde ilköğretimin yapısından kaynaklanan karakteristik özellikler, verilecek hizmetlerin planlanması ve uygulanmasında belirleyici bir etkiye sahiptir (Yeşilyaprak, 2000).Okullarda olumlu iklimin oluşturulmasında rehberlik hizmetlerine önem verilmelidir.

5- Öğrenci İlişkileri

Öğrencilerin kendilerine saygı duyulduğunu hissettikleri, eşitliği ve kuralların açıklığını gördükleri, planlamada ve kuralların uygulanmasında söz sahibi oldukları okullarda öğrenciler okullarına daha bağlıdır ve daha mutludurlar (Hernandez ve Seem, 2004).Öğrencilerin mutluluğu sınıf içerisinde ki ve dışındaki ortama yansiyarak okul yönetimine olumlu etkilerde bulunacaktır.

6- Yönetim Yapısı

Temel girdisi ve çıktısı insan olan eğitim kurumlarında, insan ilişkilerinin ve bu ilişkilerin yönetimi büyük önem arz etmektedir. Eğitim yönetimi içerisinde yer alan insan ilişkileri, bir örgütteki insanları birleştirip ahenkleştirerek, çalışma durumuna sokmayı amaç edinen bir yönetim eylemidir (Başaran, 1994, s. 139). Okulların etkili olmaları, önceden belirlenen amaçlarına ulaşabilmeleri büyük ölçüde okuldaki etkinliklerin, eğitim ve öğretim programının yürütülmesinden sorumlu olan müdürlerin etkili olmalarına bağlıdır. Okullardaki en basit etkinlikler bile rastlantıya bırakılmayacak ve özenle planlanacak kadar önemlidir. Bu durum eğitim yöneticilerine önemli sorumluluklar yüklemektedir. Etkili okulla ilgili araştırmalar, okul yöneticisinin etkili okulun kritik önemdeki etkenlerden birisi olduğunu göstermektedir (Balcı, 1993, s. 23). Okulun yönetim yapısını, okul yöneticisi esnek bir biçimde oluşturup okulun iklimini, olumlulaştırabilirdir.

7- Öğrenci Etkinlikleri

Öğrenci etkinlikleri kişinin okul, iş ve yerine göre ev hayatının monotonluğundan ve yasayabileceği problemlerinden ders dışı faaliyetleriyle uzaklaşması ve bireyin psikolojik olarak sıkıntılı anlarında rahatlamasına imkân verir. Ders dışı faaliyetlerin Seçiminde kişi özgür davranır bu kişiye özgürlük hissi tattırarak onun ruhsal zenginlik kazanmasına yardımcı olur. Daha çok grupsal olarak gerçekleştirilen ders dışı etkinlikler bireyin sosyalleşmesinde büyük rol oynar. Yeni arkadaşlıklar edinme grup içinde yer edinme yerini anlayabilme ve diğer grup üyelerini tanıyabilme gibi çabalar kişinin sosyal yaşantısını etkileyerek olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağlar (Karaküçük,1999'dan aktaran Aybek, 2007, s.21). Okul yönetimleri öğrencilerin Sosyalleşmesini sağlayacağı okul içi ve okul dışı ortamların hazırlanmasında önemli roller üstlenmelidirler.

Yönetici ve İletişim

Okullar insan ilişkilerinin yoğun olduğu örgütlerdir. Bu Nedenle okul yöneticisinin insan ilişkileri becerisine sahip olması gerekir Okul toplumunun üyelerinin birbiriyle olan etkileşimin niteliği, okul iklimini etkileyen en temel etkidir. Öğretim, öğrenci performansı, öğretim teknikleri ve okuldaki problemlere ilişkin ortak algı dayanağına sahip olmak için iletişimi zorunlu kılmaktadır. okul yöneticisi; öğretmenlerin birbiriyle ve öğrencilerle etkili iletişim kurabilmesi için düzenleyici rol üstlenmesi gerekir (Şişman ve Turan, 2004). İletişim sadece konuşmak ve dinlemek değildir. İletişim insanları birbirine bağlayan ve onları sosyal grup olarak uyumlu şekilde çalışmalarını sağlayan bağıdır. Metisim bireyleri örgüt amaçları

etrafında toplanmasını sağladığı gibi bireylerin Psikolojik bütünlüğünü ve dengesini korumada önemli işleve sahiptir. Bireyin Örgütsel amaçlara bağlanmasına katkı sağlayan iletişim dolayısıyla güdülenmeyi de Artırır (Elma ve diğerleri, 2000:137). Etkili bir iletişim kurabilen yönetici okulda sağlıklı iklim oluşturulmasına katkı sağlar.

Okulda ki başarı, okuldaki madde ve insan kaynaklarının iyi yönetilmesine (Varis, 1991) ve olumlu okul iklimine bağlıdır. Bir okulun başarısında veya başarısızlığında iletişim ana etmenlerden biridir. Çünkü iletişim aracılığıyla çalışan kendisinden ne beklediğini, isini nasıl yapacağını ve Yaptığı iş ile ilgili başkalarının ne düşündüğünü öğrenir. Örgüt ve birey üzerinde önemli etkileri olan iletişim, yöneticilerin başarısı ve örgütün etkinliğinde de büyük rol oynayan bir süreçtir. Eğitim örgütlerinin yapı ve havasında, biçimsel iletişime göre informal iletişimin rolü daha önemlidir. Bu bakımdan, okul yöneticisi kişiler ve gruplar arası iletişimi dikkatle izlemelidir. Bunu yapabilmesi sosyal psikoloji, grup dinamiği ve grup davranışı gibi alanlarda bilgili ve becerili olmasını gerektirir. Okul içinde ve dışındaki iletişim çember ve akımlarına yabancı kalan yönetici, iletişimden önce ve sonra gelen diğer yönetim süreçlerini gerçekleştirmekte ya zorluk çekecek, ya da başarısızlığa uğrayacaktır.(Bursalıoğlu, 1998) Okulda yönetici-öğretmen, etkileşiminin olumlu olması, gerek okulda okuyan tüm öğrenciler için gerekse okul bünyesinde çalışan personel için pozitif etki yaratacaktır.

Problem Cümlesi:

Özel ve devlet İlköğretim okulu müdürlerinin, etkili iletişimi ile okul iklimi arasındaki ilişki nasıldır?

Alt Problemler:

- 1-Öğrenci görüşlerine göre devlet ilköğretim okullarında ki okul iklimi nasıldır?
- 2- Öğrenci görüşlerine göre özel ilköğretim okullarında ki okul iklimi nasıldır?
- 3-Öğrenci görüşlerine göre özel ve devlet ilköğretim okullarında ki okul iklimi arasında fark var mıdır?
- 4-Öğretmen görüşlerine göre devlet ilköğretim okulu müdürlerinin iletişimi ile okul iklimi arasındaki ilişki nasıldır?
- 5- Öğretmen görüşlerine göre özel ilköğretim okulu müdürlerinin iletişimi ile okul iklimi arasındaki ilişki nasıldır?
- 6-Öğretmen görüşlerine göre devlet ve özel ilköğretim okulu müdürlerinin iletişimi arasında fark var mıdır?

7-Devlet ve özel ilköğretim okulu müdürlerinin iletişimi ile ilgili öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırmada, genel tarama modelinin ilişkisel tarama biçimi kullanılmıştır. Araştırma örnekleminin Isparta İlinde bulunan ilköğretim okullarından tabakalama yöntemi ile belirlenmiş 6 ilköğretim okulu ile bu okulların son sınıf öğrencilerinden 120 öğrenci ve 80 öğretmen ile, Burdur Isparta ve Antalya ilinde ki özel ilköğretim okullarının tamamından ve özel ilköğretim okullarının 8.sınıfında okuyan 60 öğrenci ve bu öğrencilerin öğretmeni olan 50 öğretmen oluşturmaktadır. **Verileri toplamak amacıyla** Halawah'ın 2005 "Yönetici iletişim" anketi ve Case "Okul İklimi" anketi kullanılmıştır. Okul iklimi anketi soruları, öğrenci öğretmen ilişkisi, güvenlik, öğrenci grupları, rehberlik, öğrenci ilişkileri, yönetim yapısı ve öğrenci etkinlikleri alanlarında ki sorulardan oluşmaktadır. **Verilerin çözümlenmesi**; veri toplama aracı bilgisayar ortamında Spss 13.0 istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Özel ve devlet ilköğretim okulu öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla; aritmetik ortalama görüşler arasındaki farkları belirlemek için t testi sınaması yapılmıştır.

Bulgular

Birinci, ikinci ve üçüncü alt probleme ilişkin bulgular;

Tablo 1: Öğrenci görüşlerine göre; devlet ve özel ilköğretim okullarında ki okul iklimi ile ilgili ortalama, standart sapma ve t değerleri

Okul İklimi Alanları	Devlet İlköğretim Okulu		Özel İlköğretim Okulu		t	p
	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	Ss		
Öğretmen öğrenci ilişkisi	3.16	1.23	3.50	1.04		
Güvenlik	3.01	1.26	3.77	1.38	-4.75	,000
Öğrenci grupları	3.07	1.18	3.63	1.24	-3,74	,000
Rehberlik	3.36	1.37	3.69	1.05		
Öğrenci ilişkileri	3.07	1.29	3.32	1.13		
Yönetimin yapısı	3.18	1.27	3.32	1.62		
Öğrenci etkinlikleri	3.10	1.20	3.72	1.42	-3,82	,000

Tablo 1 de görüldüğü gibi, devlet ilköğretim okullarındaki öğrenci görüşlerine göre, okullarının ikliminin kısmen yeterli olduğu, özel ilköğretim okullarının ise büyük ölçüde yeterli olduğu görülmüştür. Devlet ilköğretim okullarıyla özel ilköğretim okullarının iklimi güvenlik, öğrenci grupları ve öğrenci etkinlikleri alanları ile farklılaşmaktadır.

Dördüncü, beşinci ve altıncı alt probleme ilişkin bulgular;

Tablo 2 : Devlet ve özel ilköğretim okullarında ki okul müdürlerinin iletişimi ile okul iklimi ile ilgili ortalama, standart sapma ve t değerleri:

İlköğretim okulları	Okul iklimi				Yönetici iletişimi			
	$\bar{x}$	Ss	t	p	$\bar{x}$	Ss	t	p
Devlet ilköğretim okulu	2.95	0.481	12.120	.000	2.90	0.411	11.79	,000
Özel ilköğretim okulu	3.50	0,321			3.80	0.280		

Tablo'2 de görüldüğü gibi, devlet ve özel ilköğretim okullarında ki okul iklimi ile müdürlerinin iletişimi arasında doğrudan bir ilişki olduğu söylenebilir.

Yedinci alt probleme ilişkin bulgular:

Tablo3: Devlet ve özel ilköğretim okulu müdürlerinin iletişimi ile ilgili öğretmenlerin cinsiyetleri ile ilgili ortalama, standart sapma ve t değerleri:

İlköğretim okulları	Bayan		Erkek		t	p
	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	Ss		
Devlet ilköğretim okulu	3.01	0.529	3.69	0.412	10.579	,000
Özel ilköğretim okulu	3.15	0,518	3.70	0.410	10.600	,000

Tablo'3 de görüldüğü gibi, devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan bayan öğretmenler erkek öğretmenlere göre okul müdürlerinin iletişim yeterliliğini olumsuz olarak değerlendirmektedirler.

Sonuç

Devlet ilköğretim okullarında ki öğrenci görüşlerine göre okullarının ikliminin kısmen ($x=2.95$) yeterli olduğu söylenebilir. Devlet ilköğretim okullarında ki okul ikliminde sorunlu olarak güvenlik, öğrenci grupları ve öğrenci etkinlikleri görülmektedir. Bu sorunlar öğretmen görüşlerine göre, okul müdürlerinin iletişim ortalamasının ($x=2,90$) düşük olmasından kaynaklanabilir. Özel ilköğretim okullarında ki, öğrenci görüşlerine göre okullarının iklimi büyük ölçüde olumlu görülmektedir.Özel ilköğretim okullarında ki müdürlerin iletişim yeterliliği ortalaması da ($x=3.80$) bu pozitif durumu desteklemektedir. Özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapan bayan öğretmenler, erkek öğretmenlere göre okul müdürlerinin iletişim yeterliliğini olumsuz olarak değerlendirmektedirler. Bayan öğretmenlerle iletişim kurmakta zorlanan okul yöneticileri okulun ikliminin olumsuz olmasına da neden olabilir.Okul iklimini gelişiminde başat rol okul müdürünün daha sonra okulda ki

diğer öğelerin sorumluluğundadır.okul müdürleri, okul vizyonuna uygun, tutarlı, amacı açık model davranışlar geliştirmelidir.Öğrencilerin ve öğretmenlerin okulda ki memnuniyetleri müdürleriyle olan iletişimlerine bağlı (Whitaker,2007) olduğu unutulmamalıdır.

Öneriler

1-Özel okulların daha iyi oldukları güvenlik, öğrenci grupları ve öğrenci etkinlikleri alanlarında devlet okullarında da geliştirilmezsi için çalışmalar yapılmalıdır.

2-Okul yöneticilerine, hizmet içi eğitim programlarıyla okul iklimi ile ilgili eğitimler düzenlenmelidir.

3-Okul yöneticilerinin atanmasında çok yönlü becerilerini ölçebilecek geçerliliği ve güvenilirliği yüksek teorik ve sözlü sınavlar düzenlenmelidir.

4-Okul yöneticiliği bir meslek olarak kabul edilmeli, okul müdürleriyle ilgili esnek ve yeniliğe açık rol tanımları yapılmalı, yönetici yeterliği arttırılmalıdır.

5-okul yöneticilerine iletişimle ilgili eksiklerini tamamlayıcı eğitimler verilmelidir.

Kaynakça:

Aybek, A. (2007). Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Aydın

Aydın M. (1986). Çağdaş Eğitim Denetimi. Ankara: Hatipoglu Yayınevi.

Balcı, A.(1993). Etkili Okul Kuram, Uygulama ve Araştırma. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Başaran, İ. E. (1994). Eğitim Yönetimi. Ankara: Kadioğlu Matbaası

Bursalıoğlu, Z.Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış, Ankara Univ. Eğit. Bil.

Bursalıoğlu, Z. (2000). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışlar. Ankara:

Çelik, V. (2000). Okul Kültürü ve Yönetimi. Ankara: Pegem yayıncılık .

Çınkır, Ş. (2004). Milli Eğitim Dergisi, Okulda Etkili Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Yönetimi Sayı 161

Elma, C ve Demir, K. (2000). Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayınları. Eskişehir, 1991 Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi. Mart 2002 , cilt: 10.

Hernandez T. J., Seem S. R. (2004). A safe school climate: a systemic approach and the school counselor. Professional School Counseling, 7(4), April, 256-62, ERIC Database, ISSN: 1096-2409, 10.03..2009 tarihinde erişilmiştir.

- Hoy, W. and Miskel, C. (2005). Education administration: Theory, research, and practice (7th ed.). New York: McGraw-Hill
- Işık, H. (2004) Okul güvenliği: kavramsal bir çözümleme. Milli Eğitim Dergisi, Güz2004. Sayı:164
- Karip, E. (2004). Yönetim Biliminin Alan ve Kapsamı. Ankara:Pegem A Yayınları
- Kepçeoğlu, M. (1986). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik. Ankara: Gül yay.
- Tan, H . (1992). Psikolojik danışma ve rehberlik: teori ve uygulama,İstanbul: AlkımYeşilyaprak, B. (2000). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara : Nobel Yayınları
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi (30)1
- Özdemir, A. (2002). Sağlıklı Okul İkliminin Çeşitli Görünümleri Ve Öğrenci Başarısı
- Özdemir, S. Ve Cemaloğlu, N. (2000). Eğitimde Örgütsel Yenileşme ve Karara Katılma. Milli Eğitim Dergisi. Sayı:146. Nisan-Mayıs-Haziran. Pegem Yayınları.
- Sağlam, H. (2006). İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf İklimi Algılarının Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü
- Sisman,M. (1994). Örgüt Kültürü, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Topçu, İ. (1998). Örgütsel İklim Kavramının Kuramsal Analizi ve Eğitim Örgütleri Üzerindeki Etkisi . İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış
- Whitaker, B.,2007, Instructional Leadership and Principal Visibility.Clearing House, 70 (3).
- Varis, F. Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayını, Ankara, 1988 Yüksek Lisans Tezi